МАССА А МЕХХАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

ШИНАРДИ, 31 МАЙ № 64 (4231). 1966 шу

Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Піалгіай обкома, Нохч-Піалгіай АССР Лаккехьарча Советен Министрин Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

Социалистически къахьегама турпалий керда отряд

1966 шера 23-чеи 28-чеи маерча СССР Лаккехьарча Совета Президиума Указашца, ворхі шера плана заданеш кхоачашъеча тіехдика тіулаклхаш карагіаларахи лакха техника-экономически хьокхамаш дахарахи Ленина орден а «Серп и молот» яха дошо седкьа а луш, Социалистически Къахьегама Турпалаціи еннай мехкарча мехкдаттта доахача, мехкдаьтта чакхдоахача, мехкдаьтта-химнически промышленноста 56 болхлочоа.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ГІОЛЛА ИЗ ЙОКККА ЦІИ ЕННАЙ:

Катасонов Андрей Дмитриевича — «Гроз нефта» тохкама бурув деттара Карабулакски контора чоалхаенерча балхий мастера.

Паук Марина Яковлевнайа — «Грозненфта» объединене «Малгобекнефта» НПУ № 1 йолча мехкдаьтта промысла заведующена.

Ведерников Николай Ивановича — Гроз. мехкдаьтта чакхдоахача завода оператора.

ЯЛАТИЙИ ЮРТБОАХАМА КХЫЧА КУЛЬТУРАЙИ ЛАКХА А ТЕШШАМЕ А ХЬУВКЪАМ КХЕБАРА ЛАЬТТАШТА ЕШ ЙОЛА МЕЛИОРАЦІ ШЕРРА ДЕГІАЙОАЛАЯРАХ БОЛА КПСС ЦК ПЛЕНУМА СОЦАМ

Юрта боахам чіоагіа дегіабена хилар бокъонца еррига социалистически экономика діако айеррійоцеи советски хьалхьа вахара боарам тіа-тіа духхагіа лакхберболеи хьал да. Цулухьа парте XXIII-ча съезде, хіиншарча этапе коммунистически общество хьалъяра хьалда наькъаш белгал а деш, этгара чіоагіагіа доархіам баьь юрта боахам дегіаккхулара темпаш сихьара, КПСС ЦК мартоскии сентябрьскии (1965 ш.) Пленумаша оттадьча экономически организациоиии гіулакхий система ларда тіа цунна леррагіа интенсификаціи яра.

Лаьттан хіара гектара тіара бола хьувкъам мамотта лакхар — біарча хьаийача берриг юрта боахам сиха дегіаккхулараи къаьста хьаийача ялат духхагіа даккхарен лаьра.

Мехка экономика дегіаккхулара хіанарча боарамо цу гіулакхаштта лаьрхіа еррігачеи паччахьлхен масштабе санна, ишшта хіара колхозеи совхозеи лаьттай беркат совдаккхлара а лаьтта леллараи культура лакхьара а, лаьтташтта цкъра ешшуна ешшуна лаьттаи доькъалара деча ешшуна нийсса хьалхьара плане оттаду лаьтташтта инвестициони елгеи даим органически а минеральни а удобренеш аккалгеи. Мехка духхкача зонашка юрта боахам толамца лелабар дуьхьа шерра пайда эцанза барбгаи михон хиоиі лаьтташ доахадарца кхоьсам лоаттабара Іиймои хьалхалаттача опытой могаеча мероприятеех. Цонаши дагіенаиш товеррйола гіулакхаш чакхдаоахача гіулакхийн лоаттам лоттееи, планированна яьна дуьхьа лаьтташ доаеш, хіаьта ишшта къьхьегам-леррігіа міашіехьбаккхаеен мелиораціи яьча лаьтташка лакха а тешшаме а хьувкъам лаьхбарца болхлой материальни бесам тоъал белдаеш. Ноккха кхы йолийр гіишлой балхаитта а хиоі дехкеи доькъаеш керда лаьтташ юрта боахама карадезадара-а юкъе, бозза мах баеі мостта лаьтташтта инвестициони арен дирача лаьтташтта гипсоваеи ярен, кіеншта гесс минеральнии мотиигеен удобреноеи, лаьтташ доахадарца кхоьсам лоаттабара де доагіар дац.

Дуккха моттигаеи я производственни бытовойи объектаеи хьалъяра юрта боахамерча яьхгаіа доача лаьттаеи пайда эца мегарболлашъеъа а, дикагіа доаа лаьттаеи ешшаееи, оттиздееи оасашца яьхъостаеъа хана лаьттаеи совнагіа ухийт, дуккхаза а тоъал доькхий хьаьна лаьттаеи пайда а ца эцаеи доаадау боахамашца. Нийса доацаеи гіулакх да гидростанцеи, водохранилищаеи, кхийола объектаеи хьалъеча хана хий тіаььеара кхерамах юрта боахамера лаьттаеи доагіар доагіаеи доаа гіулакхаеи чакхдоахаеи ца хилаеи.

Мелиораціи яра деш доаа тохкамаеи хіаьта а кіеншта доаржаеу Іиймаеи учрежденеаеа. Кіоаарца Гомадаеи мелиоративни гіиреаеи хьалдеча а хиоі дехкачеи доькъаьлчееи лаьттаеи пайда лиагіа эцара эцаеи йола разработкаеи кийчьеча а хьалхаріа де деза балхаеи экономически бакъаеиа дуьхьаеиа доаа дешаеи. Эсала лелабу цу лаьтташка лакха хьувкъам тергболлееи Іовшартійеаеи юртбоахама культурай сертаеи хьалара болх, шортига лел кердача мелиоративни машиний конструкціеи кийчьеаеа, геттара кхоачашбоацаеи юкъеккхуъ Іиймаеи техникаеен кергіаьлнараеи а, хіаьта ишшта хьалха латтача боахамий опыт а.

КПСС Центральни Комитета Пленумо соцам бу:

1. Ялатийн юртбоахама кхыча культурайи лакха а тешшаме а хьувкъам кхебара лаьтташтта шерра мелиораціи еш чакхдаоа аьнна КПСС ЦК Политбюрос оттаьлъ а ер хіамаеи де лерхіаеи а дола гіулакхаеи кхоабаладе:

— уьх гаргтарча итт шера хиоі дехка лаьттаеи 7—8 мин. гектарн доькъалъ лаьттаеи 15—16 мин. гектарн дуккхагіа хилийтіа, тіаьхха мехкара мелиораціи яь деррига лаьттаеи 1975 шера 37—39 мин. гектарца кхоачаеи хургіа;

— хіаьта болх беш хий дехкеи лаьттаеи доькъаеи системаеи йола районашкара деррига лаьттаеи мелиоративни дикача хьала тіа хилийтіа, ну лаьттаеи хіара гектаро дикеи лаьхеи экономическеи хьокхамаеи дикеи дола юртбоахама продукціи мамотта дуккхагіа тергіоллаеи;

— хиоі боахам балхий темпаеи Кьиабаседа Кавказе, Украина къулбелхьене, Молдаве, Казахстане, Аму-Дарьяй доаленашка, Дальни Востоке лиьца лаьхье, Поволжье хиоі дехка системаеи шерра хьалъе, цу хьанашца дуккха ялати кьаьстта а дугеи. Хіаьта ишшта юрта боахама кхыйола продукціан а яха йолае;

— хиоі дехкийн Средни Азеи Закавказьяьи районашца діаьхо дегіаоладеле;

— Іаьржа лаьттаеи доацаеча мотгиигашкарча мистача лаьттаеи деррігача кхаьшта, поашта, даьгіенашта новесковаеи е;

— 1966—1970 шш. 9 млн. гектара тіара цонаеи даьгіенашца ойлангара денз тоаееи 50 млн. гектар йолча даьгіенаеи тіа хий дехийташи балхаеи де;

— хиоиг михон лаьттаеи доладарца кьовсам лоаттабара дуккха гіулакхаеи чакхлаеа. Иогіанна иргйоацаеа мотгиигашка кхаеи лорадееи оранта йисте гіоллееи хьу йогіа а, хіаьта ишшта лаьтта іокхуъьчаеа бесешка баьцаеи діае а, лаьттаеи ца доладайта инженерни гіиреаеи хьаеде а, гіомарийн арешашка хьу йогіа.

Йоагіаеи йола решенееи тіаеилгіа КПСС ЦК Политбюроеи СССР Министрийн Советаеи тіаеилгіа.

Уж решенееи боькъонца кхоачашъера лахаеза дарггоаеца гіулакхаеи чакхлаеа партийни, профсоюзни, комсомольски организацееи, советски, юртбоахама, хіаеи боахама органаеи, министерствайи ведомствайи, промышленни предприятийн, гіишлоеи организацееи, колхозийн совхозийн кугаллой декхарийла бе.

2. Лаьттай беркат совдаккхараеи лаьтташтта шерра мелиораціи яраеи, юртбоахама производствана плана боарамагіеи леррагіеи комплексееи механизаціа, электрификаціа, химиаціи яра парте оттаьлъ программа кхоачашъяра йиш хуьлийтарга цун деррігача доаьхьой продуктивность аіе а советски хьалха материальни хьал-роро лакхъе а.

Партийни, советски, юртбоахама, хиоі боахама органийн декхар лаатт лаьтта леллараеи культура аьйрн юртбоахамерча лаьттай продуктивность лакхъяра духха, еррігача колхозашкееи совхозашкееи лаьттаеи тіа хьокхамееи йорадееи оттаьлъ духха, хіара гектара тіа даккхееи тешшамаеи хьувкъам кеебар духха деррігача хьалхьо лоаттабара бу кьовсам віашіехьбаккхараеи цунна керте оттараеи. Колхозаштееи совхозаштееи новкъостаеи де лоагіа лаьттай беркат совдаккхараеи юрта боахамерча лаьттай хіара гектарах пайда дикагіа эцараеи чакхдоахарглоачча хьалдаеча гіулакхийн план оттаеаеа.

Промышленни, гіишлоешъяра, кхыча гіулакхаштта лаьттаеи участкаеи діакъоастараеа цінхашттара порядок оттаьлаеа яртъаеи аьнна хет Пленума. Тайп-тайпара объектаеи хьалъеча хана эгтара хьалдагіа пайда эца бераеи йола е юртбоахама гіулакхаеца пайдана ешшеча лаьттаеи.

Лаьттаеи пайда эцараеи хиоі пайда эцаеи керттера боькъонца хьаеъеха, юрта боахамера лаьттаеи лорадаеи царех пайда эцара хьалхара бекхтокъам лакхбаеи хьакъъеха законаеи яра ца дьахача даргдоаеаеи лархіа.

3. КПСС ЦК Пленумо белгалдоаккх, мелиоративни балхаеи шерра дегіаодоаладара оттаьлъ программа чакхйоаккхача хана парте Центральни Комитета мартовскии сентябрьскии Пленумаша оттаьльча экономически гіулаккхееи биззаагіа пайда эца боагіаеи хилар.

Къаьстта боккхача лоархіам да хий дехкачеи лаьттаеи доькъаеечееи системаеи эксплуатаціи ечa, мелиораціи яьча лаьтташка лакхееи тешшамаеи хьувкъам кхебеча кхаьъгаеи болча болхлой бесам совбаккхараеи деешаеи. Мелиораціи яьча лаьтташка болх беш болчча боллой кхаьъгаеи яіаш тіехьбоаккхийла, цунна боарамаеи увтаеедіа, цунах мах телга тоаеердола гіулакхаеи кийчьеа а чакхдоаеа а деза партийни, советски, юртбоахама, хіаеи боахама органаеа, колхозашеи совхозашеи.

4. Мехка еррігача районашка юрта боахама материально-техническеи база діаео гіоагіаеа нийсса іьаржа доацаеа лаьттай дьаьхьа тіаеен хиоі дехка лаьттаеи леладелча эонерен специальни зерноеаеи организацееи, колхозаеи, совхозаеи мелиоративни лаьтта оаьхчееи техникаеа іьалашъяра, эшшаеа боарамееи царна минеральни удобренееи. Діайийна хіамаеи лораеу химическеи средстваеи, оборудованееи, гіишлоийн кхыйолееи материалаеи лоаттабара хьаьда гіулакхаеи чакхлаеа.

Лаьттаеи мелиораціи яра йоккха программа чакхйоаккхаеи хилча юрта боахама иза болча тракторашца, лаьтта оаьхаеи тіаеилгіаеи леладелча ечa лакха балха оасарле йолча техника комплекс тела езаргіа.

КПСС ЦК Пленумо промышленноста боаллой, промышленни министерствайи ведомствайи кугаллой тіаеьех колхозашца совхозашца, хіаьта ишшта хиоі боахама организацееи а хиланза иргйоацаеа тіехнікаеа техникаеен оборудованееи, удобренешца а ядохимикаташца а, тайп-тайпара материалашцееи промышленне гіулакхаштта лаьхьа хіаеа кхыча тоъарашцееи Іаьлаьнъяра планаеи кхоачаеи а тіеххочаеаеи а яра йолла іьаеа дара.

Пленумо союзни республикийн компартийн ЦК-ашца, партре крайкомашца, обкомашца, горкомашца, райкомашца, юхььаьнцарча партийн организацееца іьаьдуьгіа промышленни предприятийн гіишлой организацееен юрташтта хода заказаеи тешшамаеи кхоачашдара даьза дарггоаеца гіулакхаеи денга.

5. Мелиораціи яра балхаеи шерра дегіаодоладарца дуьхьаеиа КПСС ЦК Пленумо СССР Госплана, СССР юрта боахама Министерства, СССР мелиораціи хиоі боахамееи Министерства, СССР Іилмай Академе, В. И. Ленина цІерачча Еррігаеи союзни юртбоахама Іилмай академе йоагіаеи йолчь Іилма-тохкама, проектни, конструкторски учрежденей уйла тіаеراяеи уьх лохера даьгіан сна-яьа ешшеа деешаеи шоай хьаннаьхьеи нийсееи кхоачаеа дара:

— мелиораціи яра а хіаьта ишшта пу гіулакхаштта капиталовложенееи пайда лиагіа эцара а хьалха-тіехьа чакхдаоа деза гіулакхаеи малагіаеи да бакъдаеь хьаьхьокхар;

— Іилма-техническеи индустриальни ларда тіа, гіишлошъяра балхаеи чакхдаларан лаьттаеи юрта боахамера пайда эцараеи юкъе юкъ да а йолийтаеи, лаьттаеи боахамера кардарадаеи деча гіулакхаштта цІьаеи комплексе мелиоративни гіиреаеи хьалдар.

6. Ялатн юрта боахама кхыйола продуктаеи дуккхагіа яхара мелиоративни гіулакхийн программа кхоачашъеча доархіамера даьха кхоач Іилмаеа. Мелиораце даьхье деш дола теоретическеи прикладнойн тохкамаеи дика шерде, царех лаьхьулаеи дола хіамаеи доккхагіа хилийтіа, мехка тайп-тайпара зонашка мелиоративни балхаеи дара а, хиоі дехкачеи доькъаеечееи лаьтташка интенсивно лаьтта леллараеи а корта а болаеи болча рекомендацееи производствана яьа мелиораціи яьча лаьтташца лаьхьа хьувкъам лучееи іо да йокачееи культурай сертаеи хьаделга іьалаеде деваеи ба Іилмахой. Инженераеен конструкторашееи чіоагіе дезаеа балха оасарле лакха йолаеи яхоеен йола лаьтта оаьхееи мелиоративни техника хьаара баллаеи.

Уьх гаргтарча 10—15 шера мехка шо-шоай Іаймаеа зонашка юрта боахам діако дегіаккхулара лостаеий хьаькъеха экономически бакъаеь предложенееи 1966—1968 шерашка союзни республикийн Министрийн Советаеца цІьаеа оттаееа а 1969 ш. 1-гіа январь хьаттаккхачееха уьх КПСС ЦК-ан Министрийн Советен хьаттуглга а СССР юрта боахама Министерстваеа, СССР мелиораціен хиоі боахамен Министерстваеа, СССР Госплана, СССР Іилмай Академена, В. И. Ленина цІерачча Еррігаеи союзни юртбоахама Іилмай академе тіаеилгіа.

7. КПСС ЦК уьх Пленума решенееи колхозоштта, совхозийн болхлоштта, юрта боахама специальни-статта, деррігача советски хьалха шерра діайийнайте, из хіоаччьера банза барбгоаеца боа организаторски политически болх бе союзни республикийн компартийн ЦК-ашца, партре крайкомашца, обкомашца, горкомашца а-райкомашца а, юхььаьнцарча партийн организацееи декхарийла е.

КПСС ЦК Пленумо діаьхайкаеду, лаьттаеи беркат совдаккхара оттадьа гіулакхаеи, лаьттаеа шерра мелиораціи яра программа кхоачашъяра производительни нисаеи діако дегіаоладелара, колхозийн совхозийн экономика чіоагіаеа, хіаеийн юрта боахама кхыча продуктийн тешшамера чіоагіа дегіаеен производство мехка хьиийтара гіа дог тийта хилар.

ЛАЬТТАШТА МЕЛИОРАЦІ ЯР—МЕХКА ТЕШШАМЕ ЮРТБОАХАМА ПРОИЗВОДСТВО ХЬАЯРА ОВЛАНГАРА ДОШ

1966 шера 27 мае КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева даь къамаьл

Новкъостий! ЦК ер Пленум гулъеннай чуъьяра йр санна, арахьара а политика белгалъяь йола парте XXIII-ча съезд хиннна дукка ха кхалелъъ. Кхоачашнича вай мехкара коммунизма материально - техническеи база хьаеча керда боккха тіа боаккхара йиш хуьлийтарйола хьалха боахам діако дегіаккхулара программа тіаийнайй съезде.

Цу юкъа боккха болх баьь партийни организацеца съезда решенееи, біарча хьаийача берриг хьалха боахама хьалхаьнна санна ишшта промышленноста, гіишлоийн, юрта боахама водства даьхье, Іилмаеи культурайи сфере а съезде оттадьь декхарашца діадовийтаеи. Партийни активай собраеш хиннай еррігачеа республикашка, краешка, областешка, городашка, районашка. Съезда решенееи йийнай еррігачеа юхььаьнцарча партийн организацееа. Біаьмаеи зоарашо собраееи хиннай болхлой, колхозхой, Іилмаеи болхлой, комсомольаеий. Миллионашо болчча наха, коммунистаеа а парте боацаратта а, ну собраешка кхьмаьлдаеь даьхьа, съезда решенееи шоашта хетарашъ дийцеа.

Центральни Комитетага ухача хоамашееи, отчеташееи, коммунистийн парте боацарийн Іалъмате дуьхьаеа письмоеа тешаееи ду XXIII-ча съезда решенееи, вай парте поэтически нийсъ, чухьареи арахьареи политика массане а ихьаттарра кхоьаьлъъееи хилара, ледрача пятилетканца оттаеь съезда решенееи йиззаеа кхоьаьлъъееи хилара. Цо хьаьхьоеи, новкъостий, Центральни Комитето оттаеьаеи парте съезде тіа: нийцаеи йола вай мехка экономика діако дегіаоладелара, коммунизма материально - техническеи база хьаьхара тіаберзаьаь политически нийсъ нийсса хилар.

Діаяхача хана санна, хіаеа а вай уж еррігача толамаеи дахара, уж еррігача хіамаеи вайна карагіаеьара майан за, нитара хьаьхьаеи, парте пе хьалхъо хьаьлоеаеи хиндрах тіоагіало яь а еш а хилар. Массане а чіоагіа а съезда решенееи кхоьаьлъъееи, хьалхъо ший беррига низ, хьиннар, ший хьаьхьаеи таланти, ший хьокха деная уж решенееи кхоачашъяра діадала кийча хилаеи вай массана а тіаеилгіа вуг, уьх пятилетка заданееи, еррігача хьалхьа боахам біарчееи хіара лакхъ а хьаьстаееа хана хьалхьаеи. толаееа кхоачашъяра мел эша торонаееи йолаееи вай да аьа йиеее

НОВ. Л. И. БРЕЖНЕВА ДАЬ КЪАМАЬЛ

(Йнстедеалар. Довавур 1-ча пагіо тіа).

ишта сйгеи ахачаи промышленность йоаГгіа айанза ярг на хилар теркал а деш, цунца цхьана хІаиьаг ца чи хинача тайнаи хуьна ахчеи материальн ресурсашн юрта боахама лахар духьа.

Шоана ма карза, средташн материальни ресурсашн доаХьошта юкъе цІаьхьа а ДІа-юкъ ийгІьчІ уьх пятилетках 41 млрд. сома боаррме, ХІаьта ергиган а колхозий средташца цхьана лаьрХІаьча—71 миллиард сом паччахьлаьхен капиталовложений хьоме лаьрХІаи юртоБоахама производственна. Хозал дуьхьа ахча хьожаьу мелиоране пІГлаьстаьнна. ВІаьш ишсьар духьа ишсьар ишсьа. Иьнаьрчь. Ц.ПСУ лаьнчеч йиъ пятилетке, ешта аьлча тІом Дебабашчуьра тІехьаГаргьа 20 шера (1946—1965 шш.), хин боаГаьна ГІирсан хьаГаргьа паччахьлаьхенна дІаДахийтаг 5,6 млрд. сом. Уьх пятилеткан 10 млрд. сом совгІа ачча ДІадахийта лерХІ лай ца пІГлаьхьаГаргьа.

Отта а аьІ, Пленумага хьаЧуенечча предложенешца белгаалду лаьтташца шерра мелиораци яра-ГІаьн хьоачаьттаьра Политбюрос харжа лерХІа кертера лостамаш. Шеко ях, из дош а ненкьосчІий предложенеи а Пленумие йийцаеча, ХІаьта ишта из проблемашца Ингматоховаьн проектини институтаца, юртоБоахама, хин боахама, советски, партийни органаша ДІаХо Іомаййча, хувнамаш де дезаргхІаьрах. ЦхьаБоькъа, цунах кереда дезаш ваи, кхьча бесса, совнагІа юкъедоаХьаЛарш мо-ГІаде деза, хІиа аьІча ишта лар луккаЧа хьаЕе ГІулаьх тоаде, паччахьлаьхенна хьаЕещан делча аччаеч пайда дикаГІа эцара новкъостаЕ де тарлу.

Сона белгалдаькъа ловра, мел ЛаьА а беркат сондеокъаГІардела БаьхьаЕ де ца дезаи доаЛаьттаЕ вай мехка ца хиЛаьр. Дуьнаи дарани йокъаЛ латтача эцара лаьттаи санна, ишта мотт-тоІоадал лаТта лаьттаи а да, хиво тетхаду лаьттаи а, дирДенна лаьттаи санна, ишта известоваиеи е-ЕеаЕ доаЛ лаьттаи а.

Цу пайІнара, лаьтташа ева мелиоране шерра программо чуЕца еаа мехка ергира-районаш, хІара колхозн совхозн. Цо оттаду лаьттаи тоадара тайІ - тайІарча мероприятей бІарчча комплекс чаЕІоькхиГІга.

Иа — Кьилбаседа Кавказе, Украина кьудЕелоЕне, Молдаве, Новоолъе хиш дехкача лаьттай керда йоккхий районаш хьаЕр, хІаьта ишта Сердан Азеи Закавказьеи хий дехкІиГІа ДІаХо ЕГІаДоаЛадар а.

Из Іаьржа лаьттаи доацача эонера сон тІоадал йоа лаьттаи дечкьадар, мистача лаьттаиТа известковаи ер, кІотаргеча йоЕхи кеаи ЦІенадр.

Из — мехка ергиГачА эоиашка ЕрЕй ГІаЕЕЛача бьаЕий даьГІенаи даьГІенашта хий ГІаЕхийтар.

Из — хий дехкара іодоаГІачА хин хи лаьттаиа кІІаьркача хиЕи пайда ешар, пруДаьи хий ГІоттаГІа. Іа марчи хьаЕлар, чиво лаьттаи доаЛарца кЕовсаи лоаттабгар.

Из — Казахстаиа, СибарГІеи, Урала, Поволжьа, Кьилбаседа Кавказа райоиашка, Украина шаьрача эреи дакьаь тІа мИхо лаьттаи доаЛарца кЕовсаи лоаттабгара чаккІйоча мероприятеи.

Из, ЕІххера а, — юртоБоахамерча лаьттаи хІара участко мамотта дукхаГІа продукци ЕГІурГІоаЛи, лаьттаеи пайда ешаЕа ЕрЕЕОт оттаГІ.

Лаьттаиа мелиоратаи ЕГІа юртоБоахама производственна ГІешаМетІа ЕГІулитаргьа лаьтта леладара культура лаьхьеи кхьйоаЕа мероприятеи чаХьХьаргІа цхьана ЛаьХьаьмиЕ хьаЕ продукциоиастеи дИИн ЛаьХьелда Іалаидергла.

Дуьнаи долча ешаа малагІа баШхаЛодаеи я белгалЬяьа бесаи бараш? Эгтара хьаЛа мелиоратаиеи балхий программа вай итт цаеча оттееи ЕГІаГІ. Цитта кертеда дезаргдоаЛа, дІаХорца ЕГІе шера вай, цхьаЕОЛа дьаЕЕе ЛОра а дезаГІ, оттаеи ЕОЛча программо лерХІар ЕІамагІа ЕОЛа ЕОаЕ ЕГІаЕ. ЦхьаБоькъа, дІаХо ЕОдача хаЕа доккхий балхаи дара ду шерашка кийчеи ергхилар теркалду вай. ХІаьта из ФУ яхилга да аьЛча, из да, дика инженерин проекташ ГІеТТа, еаеи, доккхий тохІама балхаши экономически лоарХІамаиеи де еаеаеи производственни баа ЧІоаГІЕе еаеаеи хилар. Министерташца болх БаЕЕа ПленУме ЕЕйца лаьТта оахкеи кхьйоЛа мелиоративни машинашЛ хьхоллаи.

Вай хургІаеи аьЕна хетаеи даеи цу берригача БаЛХа фронт ДІаХо шерЬкра ЕЕа средташеи торонашн, толамаш совдаларга хьежжа, шера пІаначка кхы тІа а корайбогІаГІга. Цу тІа а, шоайцца бАХка а БаЛХа, ЕЕаХа БаЛХаеи ДІаДолаЕргІа хьежаеи ца а ягІаеи, доккхий тохІама ГучаЕОакхарТа, шоай торонех ЕЕйца эцаргІа колхозашеи совхозашеи, мотт-терча оргаиаца. Дуьккха боахамаеи БаЦа даарани ТІаДеачеи ферманта гонаЬарчеи ЧуаЕхеи ТІа хий дехкара ергдаеи хий ЧуоаЕхеи ЕГІаЕрЕЕ ЛаьХьаЕе ДолаГІургІа, хий дехкара пайда эцаргІа ЕОЕгІолла доаГІача хиЕи лаьттаиа кІаЛларча хиЕи, кІотаргеЕ хи ЕОЕхи ЦенДергІа кхаЕи ЦунаЕи, дуьккха рузкъа дахийта дезаш а чоалхаЕе техника аЕнаеи а дешца кІаЕІа балхаеи дергІа. ЦхьаГІаеи хиЕна ЕЕОтТаеи ЕЕаЕЕе мегарЬГІа н. Горячевеен кЕамаьлаеи дЕаЬа хьІчаеи из дийцаЧча тайнара.

Бакъда, ала доагІа, цхьаЕОчА хьаЛаЛаттаЧа колхозий кулгалЕОцца цу хьаьтекха Пленум а решешеи а хург ма ЕЕйй аьнна дІа ЕЕа хиЕиллА. ШІа-ЕЕу хьаЛкаГІа ЕЕ. Шелестацеи Лутакацеи цхьана Крымски обласа «ДружЬа народов» яхача колхозе хилар ЕЕО. Аххаеа цІХа лайнара ЕЕ. ЕргІ-ЕЕ. Ах хьаЕрИйхЛар ГІЕОга. ЦІхьаДолчар ГІаЕрЕ. 20 центнер кІи, 25 центнер хьажІай ЕЕа мег ЕЕаеи ЕЕаеи ЕЕа. Ах хьаЕтар: ишта кІеЕнга ЕЕа йоаЕ ца?

— ХІаЕа дергІаеи, хІаЕа дергІаеи. ХьаДолЕе ЕЕо дІаХо.

ВоХх кхай ТІа тХо дІаХхьаЧча аьЛар цо, хьажІаеи 60 центнер, кІа — 40 центнер ергІа аьЕна, ТІаЕкха хьаЕьеЕхар тХоа ЦУ участкаЕа хий дехка аьЕна кОлхоз ше аьЕкха скважина.

Председателга дийнар, тоЛал ачча хий дехкиГІа вІаШтеЕхьаЕкхаеа эцца цІеосаеи, оборудованеи, ахьйоЛа материалаеи ЕЕа моттигІаеи, ЕЕаеи.

ВІаЛла дуХХа ха а йоаЕаеи Алексей Николаевич Косгьинца Кубанс хилар ЕЕО, цигА оаЕа кЕамаьЛ дер Корноловск районе ГІЕОЕЕа ЦІенца ЕЕОЕЕа ЕЕОЕЕа, ЕЕОЕЕа ЕЕОЕЕа ЕЕОЕЕа, ЕЕОЕЕа-ЕЕОЕЕа ЕЕОЕЕа. ЦхьаЕкхЕо доаЕЕа ЕЕа, хІаЕа аьЕна ЕЕа дукхаЕа ЕЕа хьаЕЕеЕЕа 3,6 млрд. сом. Уьх пятилеткан 10 млрд. сом совгІа ачча ДІадахийта лерХІ лай ца пІГлаьхьаГаргьа.

Отта а аьІ, Пленумага хьаЧуенечча предложенешца белгалду лаьтташа шерра мелиоратаи ярА-ГІаьн ЕЕОачаьттаьра Политбюрос харжа лерХІа кертера лостамаш. Шеко ях, из дош а ненкьосчІий предложенеи а Пленуме йийцаеча, ХІаЕа ишта из проблемашца Ингматоховаьн проектини институтаца, юртоБоахама, хин боахама, советски, партийни органаша ДІаХо Іомаййча, хувнамаш де дезаргхІаьрах. ЦхьаБоькъа, цунах кереда дезаш ваи, кхьча бесса, совнагІа юкъедоаХьаЛарш мо-ГІаде деза, хІиа аьІча ишта лар луккаЧа хьаЕе ГІулаьх тоаде, паччахьлаьхенна хьаЕещан делча аччаеч пайда дикаГІа эцара новкъостаЕ де тарлу.

Сона белгалдаькъа ловра, мел ЛаьА а беркат сондеокъаГІардела БаьхьаЕ де ца дезаи доаЛаьттаи вай мехка ца хиЛаьр. Дуьнаи дарани йокъаЛ латтача эцара лаьттаи санна, ишта мотт-тоІоадал лаТта лаьттаи а да, хиво тетхаду лаьттаи а, дирДенна лаьттаи санна, ишта известоваиеи е-ЕеаЕ доаЛаьттаи а.

Цу пайІнара, лаьтташа ева мелиоране шерра программо чуЕца еаа мехка ергира-районаш, хІара колхозн совхозн. Цо оттаду лаьттаи тоадара тайІ - тайІарча мероприятей бІарчча комплекс чаЕІоькхиГІга.

Из — Кьилбаседа Кавказе, Украина кьудЕелоЕне, Молдаве, Новоолъе хиш дехкача лаьттай керда йоккхий районаш хьаЕр, хІаЕа ишта Сердан Азеи Закавказьеи хий дехкІиГІа ДІаХо ЕГІаДоаЛадар а.

Из — ЕІххера а, — юртоБоахамерча лаьттаи хІара участко мамотта дукхаГІа продукци ЕГІурГІоаЛи, лаьттаеи пайда ешаЕа ЕрЕЕОт оттаГІ.

Лаьттаиа мелиоратаи ЕГІа юртоБоахама производственна ГІешаМетІа ЕГІулитаргьа лаьтта леладара культура лаьхьеи кхьйоаЕа мероприятеи чаХьХьаргІа цхьана ЛаьХьаьмиЕ хьаЕ продукциоиастеи дИИн ЛаьХьелда Іалаидергла.

Дуьнаи долча ешаа малагІа баШхаЛодаеи я белгалЬяьа бесаи бараш? Эгтара хьаЛа мелиоратаиеи балхий программа вай итт цаеча оттееи ЕГІаГІ. Цитта кертеда дезаргдоаЛа, дІаХорца ЕГІе шера вай, цхьаЕОЛа дьаЕЕе ЛОра а дезаГІ, оттаеи ЕОЛча программо лерХІар ЕІамагІа ЕОЛа ЕОаЕ ЕГІаЕ. ЦхьаБоькъа, дІаХо ЕОдача хаЕа доккхий балхаеи дара ду шерашка кийчеи ергхилар теркалду вай. ХІаЕа из ФУ яхилга да аьЛча, из да, дика инженерин проекташ ГІеТТа, еаеи, доккхий тохІама балхаеи экономически лоарХІама

ЯЛАТИЙИ КХЫЧА ЮРТБОАХАМА КУЛЬТУРАЙИ ЛАКХЕИ ТЕШШАМЕИ ХЬУВКЪАМ КХЕБАРА ЛАЬТТАШТА ЕШ ЙОЛА МЕЛИОРАЦИ ШЕРРА ДЕГІАЙОЛАЯРА ХЬАКЪЕХЬА

СССР мелиорацеи хин боахамеи министра нов. Е. Е. Алексеевске яь доклад

Новкъосийн!

Вай мехка шеррача моттигашка ІІІабаьржаб КПСС XXIII-ча съезда решенеш кхочаьшъяра беш бола Іаьлаьмат боккха кхоллама болх. Советски наха дика хетар даго а дегаш троотаделл а я парте съезде тІаийца Іаьхо экономика аьлларг, Іаьмаьла материальни хьал-торон культурни боарани дикка лаьхьбора сийлаьлла йоккха программа. Из программа кхоачашъелга таханара практически декъар а хинна Іаьаттад, из кхоачашдара юкъебаьхаб городашкара а юрташкара а миллионан бола къаьхьгамой.

Юртобоахама производственна дикагІа планировани, экономически стимулировани, материально - технически Іалашо яра чаккхаьх доккхий гІулакхаш оттадир парте ІК мартовски (1965 ш.) Пленуме. Уж чаккхдахаро хоалалла тоалор юрташкара хьалаш, керда торенаш хьалхийтар юртобоахама продукци дукхагІа кхеарах кийчьяраш, ювхера а шоай къьхьгамах хьаттулчиндара колхозойн сийлахой болхойн материальни бесам соийаккхара.

Цунга хьежжа ба ер Пленум хьаелладе хьалхХагІа парте Центральни Комитетоп СССР Министрий Советоп тІаийца, 1966 шера-1 июле дена колхозоштца совхозой болхлой йоагІ-йоагІаца категоргей тарифни ставкаца хьежжа гарантированни мах теллаГа (ахчашцен натурацен) юртобоахама артелашта могабаІ бола соцам. Мах баь варгвоацаш боккха ба колхозни производство ІІахо айара бола цу гІулакха лоархІам.

Юртобоахама дальъе керттера дехкар а лоархІаца, юртобоахама културай хьуьчъам лаьхбар дуьзна ер-

1. Лаьттан хІара гектар дика хьувкъам луш хилийта

Лаьтташтта еча мелиоратие чулоацу юртобоахама производствера Іалама хьалаш тоалера, лаьттан дика хьувкъам луш хилийтара тІедерзаьлла тайп-тайпарча гІулакхий гектара йоккха комплекс. Шеррача масштаба ба лаьттаЙ йоккхийча массивашка хий дехкаш, лаьттан доькдеш, хий тІаІоаалаеш деча балхаитта ваьшъ-ІІаьхьадикка лерхІ цонаш даьлІенашт тоаяр, торфокомпосташ тессар, кагий хьунаш, кІотаргаш, тІой тІера ІІа а доькаш оахаргІоца лаьтташ цІендар, лаьтташ кагий доькдеш дика йола участкаш шеррьяр хкаш нийелаш, хьарсам чура тІехьхьичъа хиво лоцадаь лаьтташ доькдар, михон хиноп деш дагча зенаиша кьоьсам лоаттабар, ІІомарашн ораши чІоагІаер, баелех діаеГа ьху тоайри оаеаех керда хьу діайоГаярн, пруцаши Іамарчи хьалар, юкегІолаш денаш дагча хишшара лаьтташтта хий дехкар, дукхех кхьяраш санна доькдо а мелиоративни ГІулакхаш чаккдоаХІаца.

ІІІинкаштта уйла тІаьхийта еаш да лаьтташтта химически мелиораци яра, агтара хьалха вай дукхха милионашт гектараш тІа де деаш доаІ мІстчаца лаьтташтта известковани яра, дарца лаьтташтта гипсовани яра балхаш.

Лаьхе ДІийца тайна балхаш чаккдахарах кхочаш хулуш дан лаккх хьувкъам тергболашт лаьтташ тоадера дуьзаьлІена доаІ дешаш. Хьегаьлеш да, из болх севвобораташ юкъебІолаер, дикагІа йолча хьаннаш балхаш чаккхдаьр, дикагІа доаІ ду тоесеш хІамаш ІІаер, сесарца кьоьсам доаттабар, лаьттанца тІоаІаЛ хинийтар, минеральний моттигерен удобреношт ехкар санна доаІча, лаьтта деладара культура дахкьеррйоЛча тІуЛккхашца тарбеш лелабанна барг-да хилар.

ІІу чаІІашца, юьнцан яраш хий лехкарех тІаьІа ІІаьттан доькдаьрен проблемаш хинна ІІа Іеш, дерриГа лаьтташ порядкех деладара, лаккх а тешшаме а хьувкъам тергбоацу ХІара гектар дика лаьтташ хьаьнДарен чаккдоаІча доккхий балхаш а да.

Лаьттан хІара гектара тІаьра боала юртобоахама культурни хьувкъам лаьккар дуьхьа кьоьсам доаттабар — мехка, хІара вонерца лаьтта деладера болхной аГтара хьалхара йоккхО. ДерриГа мелиоративни балхаш пайдаоагІа доаІча тайнара чаьх а доахаш, йоккхаГ пиччача вонс лаьтташа хий дехкарен гоВтоаІаца лаьтта лаьтташ доькдаьрг, хІаьІа І аьржа лаьтташ доацаца вонс, цуа сонца, мистача лаьтташа известковани яра дикагІа ІІІаьнца известковани яра дикагІа а аГтара дукхагІа продукци йоаккхиГа Іалашцара а аГтара тешшаме Іа йола средстве а.

Дукхха тайнара поцвенно-климатически хьалаш Іоаьаш ба вай мохк. Цу хьалашка оахача лаьтташ ІІаккх доккхх дакъа йоккхаГ латтача а совтоаІаца йолча районашца да, цуцухьа ІІаца тешшаме лаккх хьувкъам кхебе йиш хуьрьй аГтара хьалха хин мелиорацеи чаккхьяра лаРда тІа.

Мелиорацеи еча лаьтташка интенсивно лаьтта деладара гІулакх ер гІаДаделарца боарам боаІІацан дукха торонаш я вайца. Іилмахочан проектни организацешен дьха лоарХІамех, йолаш йолча лаьттан-хин ресурсашца йиш хуьлийр хин дехка

2. СовтІоадал йолча зонерца лаьтташта мелиораци яр—юрта боахам айбара лоархІамера гІулакх

Ялат, дулл, шура, коартолал, ІІеп, кхьйоца юрта боахама продукци дукхагІа яккхара боккхачу лоарХІаме да тІехІуьхча тІоадал латтача зоне мелиоративни балхаш дар. Цу зоно чулоацу Российски Федераце 30 совтІа области краьйн, Белорусси ССР, Украина, Полесский малхбузарен областаш, Латвийски, Литовски, Эстонски республикаш юкъеЙоаІаш йола Іаьлаьмат йоккха территори.

Іалама - климатически хьалашка дуллача тешшаме а, хІаьта лаьтта деладара культура боарам ший лерттІа хинча лаккх а ялата, коартолал, техникеи культурай, хьаьІаьтта доаккарий хьувкъам кхебе лаьтта ІІаьнца известковани яра дикагІа.

Ічета даниеел, ІаьржА доаІча дерригача лаьттаЙ доккхагІа дола дакъа мел яь а мелиорацеи е еаш да. Лаьтташ аьттув боацаца мелиоративни хьала тІа хинар бахьан ваьш сов-таьнна ІІоадал тІа а яьле, дукхха лаьтташ тІаьра ялаташ доаІу, лаьтта сов тІаьла хиларах ялаташ да деза балхаш гектарца тІехьаьлоа.

Іухаьа юрта боахама интенсификаци яра наькъа тІа латта цІенкаштта дуьхьле я ДІадув лаьтташ ІІаьш сов таьн-таьна а ваьшъюхера даьраш кагийча доькьоеч а хинар. ІІІадувча лаьттаЙ доакъоьш юкъера лаьрхІача 1,3 гектар мара ІІаш Ленингракски областе, Новгородски — 1,6, Калинински — 2,8 гектар. Кхетале хала баьш, кхий доакъоьш иштта кагий хинча, цар тІа болх беча

хулийтардола гІулакхаш белгал а деш. Цу гІулакха лаьрхІа паччахьалкхен бюджета чотанда хурдолаш да совтІоадал йолча районашкара лаьтташ оолаларца дена тоадарца ІІІадийта аьчА, ІІу лаьккх тІагІолаларца кхаЙла дренажаш хьалаьрен кхьча тайнара оттаьргеш, боахама чуьхь гІучъахь лаьтташ доькьадара сетага, торф йоаккхаш, дакхуьхьйтаьчаш ялаташ дукхагІа дахарен технаш комплексга, мистача лаьтташа ивесковани яра, кхьчарга дехийтар а долаш. ХІанз паччахьалкхен чотах деш да боахама чуьхь зиш дехкача лаьтташца коллективо - дренажнеи кхьчарен сеть хьалъеьш кхьча тайнара оттаеш ду балхаш а, хІаьта иштта хиш дехкача лаьтташа капитальни планировка яра балхаш а. ТІаьла лаьтташ доькьадара системаш хьалъяра сметашта оькьедохийт тІагІолларца кхаЙлача дренажаша лаьтта мелиорацеи еча хана хутораш хьалъяьчаьа ДІаьхьарца дуьзадена дІадолар.

Хьажаеш йоккхий капиталовложенеш юртобоахама производства кертте средствага — лаьттанга — мадарра аьчча агтара хьалха ДІайийтт паччахьалкхенО. Цунах цунна ту чІоагІаЙча ларда тІа юртобоахама производство дегІайолаергІойла кертте хьаЛ. ХІаьлаг а юрташка чаккхоацаш долча лоарХІамера экономически агротехнически гІулакхашта хІанз тІаькхет совтІоадал йолча, ІІоькаЙ латтача, мехка ерригача кхьча Іаьлаьмат йоккхийча юртобоахама юртобоахама производствена аьттув бола хьалаш хилийта лаьрХІача мелиорацей шерра производственна.

ЦхьаБоккъа, ГІалат хуургаш, нагахь санна паччахьалкхенО доккха новкъостаЙ лара деш хоаІ а ер гІулакхаш колхозийн совхозийн хІаьна кхы де деаш хІама дисеш цар ялаш кара йІотраш паччахьалкхенО тедарца, тІой ІІалаХарца, гувнинагаш ДІадахарца е лаьтташ доькьадеча сета ІІистоца ГІоІлара йолчаш хьаьхкарга хьежжа Іелга мара аьнна хийтача.

Кхьча бесса, чаккхдоаХІа экономически гІулакхаш ВІаІІтІехьЛаийта тІа йола боахамий рентабельность лаьхьяра тІа-тІа хьинарегІен тІа-тІа шерагІча боарамен барга бесаш ба боахамашта шоашта чуьхь кхаьта гІулакх дара, лаьтташца культурай дІера, лаьтташ тІа хІоьхкаш пиш ІІаьнца ІІаьнца беш бола доккх. Из хІара колхозен совхозен дуьхьалара декхар да эгтара хьалхарча арГІана шоай аьчан, шоай мелиоративне, шоай къьхьгама ресуРсай чотах из лар.

ІІІССР XXIII-ча съезде белгалдаьлхкар керттерча дальъе хьувкъам лаьхбар дуьхьа лаьтташ гІулакх доахинга ІІаьхьа ІІаьнца ІІаьнца доаРХІамегІара декхар хилар.

Іаьлаьмте дукха хІама дулургІоалаш де деазин да Іилмин ларда тІа боахам лелабаГа, лаьтта деладара культурен механизаце боарамн айбара, ІІаьта иштта кхидоа гІулакхаш ІІаьнца ІІаьнца ІІаьнца шоай чаккхдаьра а ІІаьнца ІІаьнца ерригача районашца ялата хьувкъам лаьккхбара. ІІІаьккха ІІича а боабе мегаргІан ду гІулакхий лоарХІам, лаьтташа еш йола мелиоративни цаРна дуьхьА-ІІаьта а. Теркалле деза, хиш дехкаш доаІча лаьтташа хьувкъам лаьхбелга уьхь, кхьметтел **уьхьаа ІІаьхочча а пятилетке ялат дукхагІа** декхарца керттера ниКъ хилар. Дуьнца цІьаьна хиш дехкачен доаХІаьдечен лаьттаьех цІиг ялат дІадера мамотта шерагІа пайда эьарах из дукхагІа даьхьаьра керда лоарХІамегІара ГІулакх ХІаьнаьца ІІаьнца шоай чаккхдаьра а ІІаьнца ІІаьнца ерригача районашца ялата хьувкъам лаьккхбара. ІІІаьккха ІІича а боабе мегаргІан ду гІулакхий лоарХІам, лаьтташа еш йола мелиоративни цаРна дуьхьА-ІІаьта а. Теркалле деза, хиш дехкаш доаІча лаьтташа хьувкъам лаьхбелга уьхь, кхьметтел **уьхьаа ІІаьхочча а пятилетке ялат дукхагІа** декхарца керттера ниКъ хилар. Дуьнца цІьаьна хиш дехкачен доаХІаьдечен лаьттаьех цІиг ялат дІадера мамотта шерагІа пайда эьарах из дукхагІа даьхьаьра керда лоарХІамегІара ГІулакх ХІаьнаьца ІІаьнца

3. Йокъал уттача районашка хий дехкар—лакха а тешшаме а хьувкъам кхебара лард

Йокъал уттача районашка юрта боахам айбара боккхача лоарХІаме да лаьтташтта хий дехкара ГІулакх дегІайолаеларг. Советски паччахьалкхе хьаьІе Болденашка хьалхарча дешнаш дешо ІІ. И. Ленинаьн хьалхьяьккхар лаьттаьна хиш дехкара наькъаьца йоькъала дуьхьала кьоьсам доаттабара проблема. Советски Іаьдал латтача шерашка боккха болх бабо цу лаьккх, цуцухьа 3,9 миллион гектаргара 10 миллион гектарга яьхьаьн, е 2,5-ца дукхагІа хиннна хиш дехка лаьтташ. Де доагІаьна доаХІалла ала йиш йолаш да, хиш дехкаш лаьттаьн-леладара чотах мехко боамбин кхебара даьхье цІенкаштта толамаш даьха хилар. Советски Іаьдал лаьттаьча шерашка боамбин дукхагІа баьккхаЙ 744 ваш тоннагара 5,7 миллион тоннага кхочаьн, е барІаьзза хІана баьккхаьбаьн аьнна.

ХІанз Советски паччахьалкхен экономика йиста варгвоацаш лаккхеннача хана масса е торонаш я хий дидлара балкий темпаш чІоагІа лаьхье а цун чотах боамбе меттел, эгтара хьаьла ялат а долаш, кхьча ІІурАЙкъа кІдлаг ІІаьнца ІІаьнца тешшамен хьувкъам лаьттаьна доахилра ГІа ІІалаще а.

Лаьтташка хий дуллаш дукхха средствашца хан дІаяхийта еза, цунца цІьаьна из эгтара тешшамегІа а эгтара дукхагІа пайда боалаш а боца ниКъ ба йокъъа оттарца лоаттабеча кхоьсам саме, ІІаьна ларда-ІІаьра, дукхкача колхозашен совхозашен дукхкача шерашка Іоаьйча оьпытца техка нийса ниКъ ба из. Юртобоахама культураш чІоагІа хьувкъаье йиш хилийтарал совгІа. чІоагІа йокъал уттача районашца дола боккха маьхо ІІаьнца ІІаьнца ІІаьнца

НОВКЪОСТА Е. Е. АЛЕКСЕЕВСКЕ ЯЬ ДОКЛАД

4. 1966—1975 шерашкара хин боахама гІиншлош хьалъяр

(Инстедовлар, Доларуп 3-ча оагІо тІа)

Хий дехка лаьттан лелаьчча ягара боккхагІа лоарХлам болчарех цхьа декхар да юртбоахама культурашта хий диллара механизаци елга. Мехка хІара шера кулгашца болх беш хий диллара дІадода 50 миллион сага сахьат.

Хьалаленача ше шера колхозашкен совхозашцен иттаІ эараш хий дехка машинашн установкашц оттаде лерхІ. Юртбоахамен хинбахамен оргаиша дикка тоаде деза царех пайда эцилга. Цунца цІенкъаза йола притенешн хьалхаяка яха еза , вай Іилманен конструкторашен, хІина цьаьча. Іаьнз архитекторех дукхха машинаш конструктивно къаренен балъха оесарле лоха йолашн я.

Вай теш, юхкера а, трактурний юртбоахама машиностроиен министерства догІа дечча техникана эпша запасной оатхалаш хьаьрда дош кьоначтергІнарх.

Мехка хий дехка лаьттан лелаьчча тайп-тайпарча зонай хьалаш геттара эргаш дале а керттера положенеш кьоастае йиш хургьа, уж чакхйоахан чІогІа йиша да хий дехкача лаьттанг нийсаІа пайда оцор.

Эттара хьалха из да хий дехкача лаьттаех пайда эцача да воаиаш хилар дІаДаккхар. Хий дехкача хьалаш хІара участка микрорельеф йовзар хий нийса диллара эттара а лоарХІаме. Шо дика хилар хьахьекачча дукхача колхозийн совхозийн практике лаьрхІа йолча бригадашта («звеноштА) тІаІоагІлу 1—2 севодоборота хана кІезнагІа йоацача хана хий дехкен доккъаьлн даьттан.

Хий дехкача лаьтташкара балхаш воалзане хиларо дІаДех бригада сов йоккха да хилар. ДІаЬовча культурагІа хьежжа, цунна тІачІоагІлучу лаьттан боарам хила йиш я 80—120 гектарагара (боамбий бурча, баьца даарш лувча) 600—800 гектарага (злтий, дуча себобороте) ихаччалца. Цу тІа а цхьанІоаранагІа бе болх хилийтар дукха бригадаца тІаІоагІ ле деза себобороута деррига кхаш, цхьа-ший культура а йоацан.

Бригадаца (звенога) хила еза оахмаш ду а пропашной а трактеран, хиланза эрийоанан йола юртбоахама машинаш, догІан хьисапе хий летта а хий дехка а установкаш. Йинна эрийоанан хуле бригада чуьл звеноца е йиш я. Хий дехка лаьтта лелаьчча бригадина алийта беза дикагІа йола производственникаш, комсомолаш, ше къаьстча ала доагІа поливальщикех (догІа хьисапе хий геттача установкай машинистех) лаьца. Из хий дехка лаьтта лелаьаро хьахулийта керда профессия я. Поливальщик — хий дехка лаьтта лелаьчарна керттера фигура я. Кун опытах, квалификацех, хий дехка участкаш цунна йовзаш хиларех тийша да а да хий дуллийта шиг ханнаьха а дика а чакхдаккхар. Цудухьа ламе йола поливальщикий хаьрда хилийтара, балха безам тІагІоргболта тайпара цар къаьстеранз мах телара йоккха терко е еза.

Хий дехкача лаьттара йола продукташ дикка дукхачІа хилийтарн ну гІулакхан диная дарІдоанаш мел дола гІулдакхан дай чакхдаккхар СССР юртба боахама Министерства, СССР мелоранден хин боахамен Министерстева, мотгитташкарча цар оргаиш, хий дехка лаьтта лелаьча зонаьшкарна советски а партийни а организаеш, колхозий, совхозий лоарХІамеГІа дола дехкар да.

МалагІча лостаме хургьа хІаьта Іохерен Юкъерен Волга. Уьх питилетаГІа цу Іалаьмате йоккхача перспективни районе дегІаьха доаХлун за хий дехкара гІулакх. Уьхкг ІаьнІ. Украинский СССР — 0,7 миллион гектар.

Мехка ерригача районашка белгалдеш да лаьттанта хий хиДийтарал хий дехкаран лаьттинна кІалхарча хих пайда иЙбеІ.а. СССР мелоранден хин боахамен Министерства СССР

5. Хьалъе технически гІирсаш хьалдара дІайохийтача капиталовложений эффективность лакхъярах

Беррттера теркам тІаБахийта беза технически толамагІа йола хиш лаьттан лаьттан доХалун системаш хьалъяра ешнатта, хІаьта ишта хинбохамий гІиншлоий организацей хиллина эргйоаца производственно-технически базаш хьалъяра. Хиш дехкача источникашкара дІадохийта хий эттара кІезнагІа довргдолча цьисце йолу ВІаштІехьа а баьхьаьх кхашка дІаДхачІта деза. Цудухьа хина фильтраш яра лоаттабу хьовсан лоарХІамеГІа дола гІулакх за. Долаш йолча хьалашка хьежжа из болх ихоачамбе йиш я монолитни е сборни бетонца, асфальтобетонца, полимерни материалашца каналашта облиповка еш, лоабатах е гІим увча лоабатах экранаш хьалъеш. Системай пайдина коэффициент цунга хьежжа дикка лаьхьаьла гарту.

Мичча хана ваш а хиш дехка начаЛаш хьалдешнехьа, цхьана хьалъе еза коллекторнуо - дренажни сеть. Хьалъеш, теркам тІаБахийта беза вертикальни дренаж балха ишке хьажа хиш дехкача лаьттанта тух тІаЛуйдийтара духьала кьовсан лоаттабеча кердача прогрессивни способа.

Хинен ден режимашта регулировани а еш лаьттан доХьалдара система хьалъяра йолча украински мелиораторий опыта теркам тІаБахийта ГІа беза.

Хинбохамий мероприятеш сиза дегІаьхар бахьан долаш ГІиншлой производственни база хьалъара темпан дикка сихьен лаьхьен еза — ГІиншлой индустре предприятеш ГІиншлой материалий промышленности. Уьх гаргарча шерашка СССР-а хинбохамен мелиорацен министерства системе хьал а яь болх бе дІаЙохьаллийтеча лерхІ массеХ вІашаГІЕхьа лаьттабеча йоккхий специализированни заводаш, ремонтни заводаш, механизаце базаш.

ДІаДахача шера хьалъе йолайр ГІиншлойиндустре хьалхара 15 вІашаГІехьа база. Царех эттара йоккхагІЕрзаш хьалъеш я: Российски Федераце — Кавказски, Грозненски, Туреткски; Узбески СССР-е — Карпински; Украински СССР-е — Ковски, Новоукраинский; Туркменски СССР-е — Безменски, Тежженски, Халкъа болаьна эттара йоккхагІЕн лоарХІамеГІен йола объекташ керттерча дальче хьалъеГІрь союзни е республикански районча хинбохамий гІиншлоий геологе Министерствацца цхьана чакхбаккха безаш боккха болх ба техникаштеи эксплуатаци яран бурош детара, хий хуйтта гІирсаш хьалдарен водопроводаш яхьарен хьакъеха. Дикка боккха теркам тІаБохийтарбха лиманни хий дехкара, къаьстта а Казахстане, Заволжье, кхыча районашка.

6. Мелиоративни гІирсаш хьалдара дІайохийтача капиталовложений эффективность лакхъярах

Лаьттанта мелиораци яра дукха капиталовложений дІайохийт — 14,37 миллиард сом, цу дальче ГІиншлой-монтажни балхаш дара 9,37 миллиард сом а долаш. ДоагІлаш хатторг отт цу капиталовложенех хьа ду хургьа?

Лаьттанта мелиораци яра дІайохийтача капиталовложений эффективность дукхагІа долча дальче цу лаьттан тІа ДІаЙовча культурех тийша хургьа. Цудухьа къаьст-къаьстча юртбоахама доаХошца таралургдолча тайпара дуцца деза эффективностах доаГІа доаш.

ДІаХо боамбн дукхагІа бакххара дехкарашца дувзаденна, боамбн дІаБувча районашка долаш доаГІа, хий дехка лаьтташ тоадарах хий диллара кердача системай гІирсаш хьалдарах хьожжо дукхагІа йола капиталовложенеш. Цу гІулакхца ше пхера 3,9 миллиард сом дІадохийта лерхІ.

Расчеташа хьахьокхача тайпара, ду хана яьх тІа шерашкен тоадаьлчеи хий дехкача лаьтташ тІара 3 миллион тонн совгІа боамбн-бегІал йоаккхарца. Из боамбн-бегІал йоккхарах боахамашта хуа цІена пайдеш юртбоахамашкара хьаДоагІан хила гаргу оборота тІара 2/3 налогашн 2,7 миллиард сом хургьа.

Ишшта юртбоахама цу областе мелиоративни балхашка дІайохийта капиталовложенеш, уж караерзаеча хана 70 процент юхаметтоаргьгІа, хІьаьта юхедиса дакъа — тІехьа тІаІоагІаца иш шера.

Ишшта керкалде леза, цу керттера фондаша дІахоачу шерашка шера 800 миллион сом луш цІена пайда терг хилар, е керттерча фондай мах-хах 20 процент гаргга. Боамбн-бегІалбу боахам дегІаьболабар дукхА лаьттанта хий диллара дІайохийтача капиталовложений эффективность лакхен уж дика юхаметтоаргьгІа хилар хьайгІ ду ламмеца.

Ишшта, тоьхьа лоацача хана юхаметтоаргьгІа инженерни рисови системай гІирсаш хьалдеча капитальни балхашка дІадахийтар а. Дуга дІаДувргдолча лаьттанта хий диллара гІулакх дегІаьоладе лаьрхІача планаш 1966—1971 шерашка дуХхьаьрда хий диллара лаьттан тІара 2,7 миллион тонн дуга-бегІал йоккхарца. Дугай системай гІирсаш хьалдеш лаьца лаьттанталоьнеш, царех пайда ийцачуо тІехьаГІа 60 процент юхаметтоаргьгІа, хІьаьта юхедиса дакъа — тІехьа тІаІоагІаца 2—3 шера.

Дуга лелаьеча боахамашта ІаьшаГІехьача керттерча фондаша, дІахо йолача хана оборота тІарча налога дакъа а лоарХІамеГІа ше мах-хах 18 процент цІена пайда бергба. Ишшта, дуга лелаьеча боахамашка дІайохийта капиталовложений 5—6 шера юхаметтоаргьгІа.

Йлати хьайбаш лелаьеча боахамашкА лаьттанта хий диллара дІайохийтча капиталовложеннаш юхаметтоаргьгІа дешо боккха теркам тІаоз. Расчеташа хьахьокхача тайпара хий дехкача цхьан гентара тІара юкъера лаьрхІача 26—27 центнер ягаи доале, хий дехка лаьттан каградерзаьла ийс шу дальча юхаметтоаргьгІа цу боахаме дІайохийта капиталовложенеш.

Дукха тІоаьзл йолча зонах а ишшта Іалькмате дукха капиталовложенеш операционни средствашца дІаЙохийта еза ройн хургьа.

Лаьча лоарХІамашка хьежача, 1966—1971 шерашка мелиоративни балхаш дарех цу зоне кхы тІа доаХкарда: йлат — 8 миллион тонн гарга, шура — 20 миллион тонн, дух — цхьа миллион совгІа тонн, йлата ишшта дуХа ден, — коаргьл, баьца даарш, кхмйола продукци. Дуга ГІоадал йолча зоне лаьттанта мелиораци яра дІайохийта капиталовложенеш 5 шера юхаметтоаргьгІа, по торо хулийтарьгІа фондай рентабельность 20 процентгаца хьоачае.

Тоьхьа лоацача хана — 5—6 шера — юхаметтоаргьгІа лаьттанта хий дуллаш дІадахар, цар тІа баьца даарш, сов, комсаш, техникеи культурашца дІаЙовш хилча.

Хий дехкаче докъаДаьчеи лаьттай экономика деша бокхха теркам тІаБохийтаи хила еза юртбоахамийн хин боахамийн органаш, хІьаьта ишшта производства дукха дехкар доаГІа вай экономически Іилма органаш а. ДІаЙохийта капитальни вложенеи сиГІа юхаметтоаргьгІа, хин боахамий органаша шоай нисаш тІадерзаде деза:

— хий дехкачен докъаДаьчеи лаьтташ тІа болх бе йоллалу проектни мощносташ сизагІа карадерзаьра, вешта аьлча продукци аккхарга ДІадодар эттара кІезнагІа а делаш лаьрхІа хьуаьжам чуацара;

— хьалъе йолаьчча ГІиншлошкара балхаш сизагІа чакхдахарш хьалъяна йола ГІиншлошан кІезнЬрара;

—ГІиншлошн хьалъара техническеи хьалаш телха да а деш юкъе йолаьча еча мощностий еДинницага ДІадодар лохдара.

Лаьттанта хий дилларгеи уж докъаДаргеи ДІадохийта капитальни рузнкъа юхаметтоаргьгІа бораеи лоха хилара бахьан да ІІІина а проектни мощносташ, юкъеккхула керттера фондаш, вешта аьлча дерриГІ лаьттан кІезнга каралерзаьлар, юртбоахама культурагІ хьуьжам хьалъяр йола ГІиншлошкара, хьуьжам хьебарах проектех яккха лаьрхІа продукци аккхарен доарХІамеГІа хьал да мелиоративни системай гІирсаш хьалдарен юртбоахаме лаьтташ карадерзаьрен балхаш цхьан комплексах хьоачаьнда.

Ховш да, административни культурни центраша гаьларча дукхача лаьттанта хий диллара тІехьаГІа шерашка хин боахама гІирсаш дукхагІа хьалдеш хилар. Иах баьхьа мотгитташ, наькъаш, электрически сеть, мола хий, кхыдар дан цигача. Цу деррИгане хьахилийтай толаца гІа йола организационни формаш, мелиораци ешш боахаме дукхха лаьтташ карадерзаьлеш ду балхаш экономически принципиш дегІа. Дукхха хьо хин боахама гІулакха кийчо ярцен лаьтташ карадерзаьрцен дуЗаденна комплексни болх лелаьдеш да.

Цу балхий комплекса юкъе доаГІа хьалду хин боахама гІирсаш, тоаламагІа йола инженерни коммуникацаш, школаш, ваш ба а культурно-бытовни а учреждениеш, хьаьта ишшта хиллийтарн ГІиншлой материалий предприяттеш.

Комплексни ГІиншлош хьалъара дехьоькане масал за Мецца аре, Каракумски канала зонера, Таджикски СССР-а цьхьаьдийча объектащара лаьтташ карадерзаьр.

Комплексни ГІиншлош хьалъар дешаш хІаьта а дикка Іьоьстаьлдаш. Гаьларедаьрсовьострое керда вІашаГІехьа совхозаш юрта боахама органаша дІа да луш дукха хьаьжам, дукхача боахамашка керрига лаьтташ карадерзаьр. Уж хьоачамбоацарш сизагІа дІадаьда деза, цхьабаьхьа комплексни ГІиншлош хьалъара принципш ше пайдаеш а. Іемаш ГІиншлош прогрессивни а а, цудухьа шерра дІайохийтаеш еза из.

Хий диллачен докъаДаьчеи лаьттаех пайда эца болабаллаеш боахамашца освоителашца дІадахар юхаметтоаргьгІа, хьаьдаь боахамаш дІадала дееш лаьттанта ГІиншлош хьуьжамах хьоькамаш дахаеш ха лаьттаьгаьеи йола, хийчо дуе йолчий санна керда лаьтташ карадерзаьрца а лаьрхІа йола плани уьттаеила юкъеДаладе доагІар.

Юрта боахама балхашта лаьтташ карадерзаьрца, хин боахамий обьектай комплексни ГІиншлош хьаДхар вІашаГІехьаккхара, пятилетни пІаьда тІа юхьаГІаца белгалдаьхьа дуХьаьл мелиоративни объекташ хьалъара яхийта да Іеш совхозашца производственни ГІиншлош хьалъяра, нада чубха цІенош, коммунально-бытовни, здравоохранене объекташ яра, исследений районашка керда лаьтташ карадерзаьрца, совхозашца вахара аьхтуе бола поселенийн ВІашаГІехьа ДІаГІа.

Новкъостий! Лог тийша хила мергаца. Пленума решенешкара дІадахьа а совхозий болхлойн колхозийн материальнн хьал-торо тоаьра, КПСС XXIII съезда исторически решенеш сизагІа кхочанЬарца хІаьма хьхуьна наькъан бІаргагургдІочу юрта хьалъегамоца, дерриГІча вай хьалъеш ПК уьх Пленуме лучча дош кхоЬаГІа а деш цхьа барт болаш хьаЛлоацаргхилрах.

Мелиоративни мероприятеш йоккхача комплекса, лаьттай бергаг совдаккхара шерра программа кхочашъер дІахо юртбоахам дегІаболабарга маошца да.

Вай мехка экономика чІогІ'ьара, советски наьха вахара хьал тоьлара хьаьлъгаш доацаш ше а ешаеш ше Болоченца парте цІаьхьа а дІахьтьаьх ше доаьуа доацаш чІогІа Ленина сельскохозяйственнОго, культуры и писем — 2-25-72; корреспОрсой — 2 09-20.

«Грозненский рабочий» редакцьелства типография, Революцие проспект 7/64.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революция 7/64.

СФО4263. Заказ № 2828.

1 ИЮНЬ—БЕРАШ ЛОРАДАРА ДЕРРИГДУНЕН ДИ

Дика кхеду берш Грознерча № 33 йолча берий беша. Ташкала районе сомий бешаммаэта юкъе уьз. Беранта юкъеъара хьегамоца болх лаьхача боараме лелабу беша заведующе А. К. Довженко. Дальче еташ, вонккаГІчун сийдеш, унахцІена. хоза оамал йолаш да укъа лара берашца. Шоай хаиага хьежжа хьалъ группа декъаденна да уж. ХІара группе ши-шиий программах хкеду бераш.

Шоай дай-ноанай профессех, таннкех лоаз бераш, лерхІа, иаде, иллеш ала, халхараш де Іомалу, хІаьта ялх — ворхІ шу дьаьнараш уьх шера школе лешца дахха кийчуш да. Цу гІулакха дика новкъостал ду царна беша воспитателаша Титова Лидия Федоровнаеи Мараховская Галина Ивановнаеи.

Советски районе Шалажи яхача юрта уьл беша дача. ХІаьнз ши бутт бакхха цига даха кийчуш да бераш.

СУРТА ТІА: ГІиншлошьерий профессех лоаьаш доаХх бераш.

И. Плиева сурт.

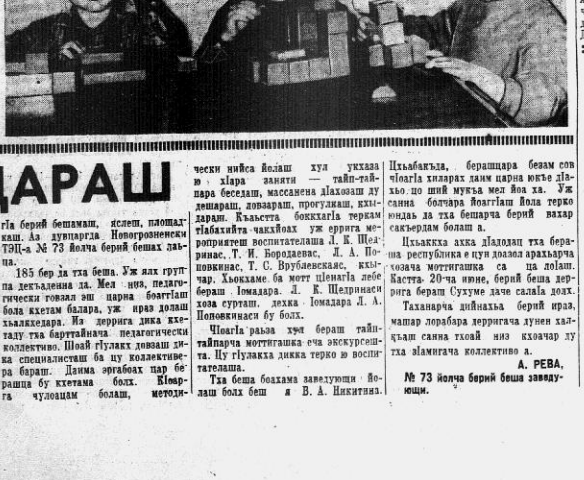

ИРАЗ ДАРАШ

Къона тІехье. Деррига халкъ хховане, ерригача планета тІехьаьчеи из я. Шерра-шера ахкан хьалхарча дийнахьа ГІинен прогрессивни общественности лелду бераш лорадара Деррига дунен ди.

Из болаш, унахцІена. деррига хаьлъ, къаьхьаг духха бесаш, парнюгаш болаш, царе гІулакхн мутІаьчаьа бе оригтача советски общественеста бу болх. Къаьстте йоккха терко ю вайцита деша даха ха хлаьнза долча берий. Царна лаьрхІа болх беш я шерра шера гІулакхІа хуьлш йогІа берий бешамаш, ясле, площадкаш. Аа дувзаргІа Новогроненски ТЭЦ-а № 73 йолча берий бешах лаьца.

185 бер да тха беша. Уж лах группа декъаденна да. Мел низ, педагогически говзаЛ эш царна боагІаш бола кхетам балара, уж яра доаш хьалхкедара. Ка деррига дика кхеТалу тха баррТайнача педагогически коллективо. Шоай гІулакх довзаш дика специалисташ да цу коллективеца бараш. Даима эргабах цар бераща бу кхетама болх. КІеарра чуловашн болаш, методически нийса йоІаш хуьл укхаза ю хІара заняти — тайп-тайпара беседаш, массанена дІахоазаш ду дешараш, довзараш, проГулакаш, кхІдарарш. Къаьстта боккхагІа теркам тІаБахийта-чакхйоах уж еррига мероприятеш воспитателаш Л. К. Щедринас, Т. И. Бородаевас, Л. А. Поповкинас, Т. С. Ярубевскас, кхІчар. Хьокамех да мотт ценачІа лебе бераш Іомадара. Л. К. Щедринаеи хоза сурташ, дехка Іомадара Л. А. Поповкинаеи бу болх.

ЧІогІа'ра ранза хуьл берашн тайп-тайпарча мотгитташка еча экскурсеш-та. Цу ГІулакха дикка теркн воспитателаша.

Тха беша боахама заведующи йолаш болх беш я В. А. Никитина.

Таханарча дийнахьа берий ираз, машар лорабара деррига лунен хьалъаш санна тхоаЙ иш кхоачар ду тха ІамагІача коллективо а.

А. РЕВА,

№ 73 йолча берий беша заведующи.

1 ИЮНЬ—БЕРАШ ЛОРАДАРА ДЕРРИГДУНЕН ДИ

Дика кхеду берш Грознерча № 33 йолча берий беша. Ташкала районе сомий бешаммаэта юкъе уьз. Беранта юкъеъара техническеи лаьхача боараме лелабу беша заведующе А. К. Довженко. Дальче еташ, вонккаГІчун сийдеш, унахцІена. хоза оамал йолаш да укъа лара берашца. Шоай хаиага хьежжа хьалъ группа декъаденна да уж. ХІара группе ши-шиий программах хкеду бераш.

Шоай дай-ноанай профессех, таннкех лоаз бераш, лерхІа, иаде, иллеш ала, халхараш де Іомалу, хІаьта ялх — ворхІ шу дьаьнараш уьх шера школе лешца дахха кийчуш да. Цу гІулакха дика новкъостал ду царна беша воспитателаша Титова Лидия Федоровнаеи Мараховская Галина Ивановнаеи.

Советски районе Шалажи яхача юрта уьл беша дача. ХІаьнз ши бутт бакхха цига даха кийчуш да бераш.

СУРТА ТІА: ГІиншлошьерий профессех лоаьаш доаХх бераш.

И. Плиева сурт.

МАССАЗА А ХЬАЛХА

ЛаьгІ да луш лаТТ «Электроинструмент» яхача завода цехаШта юкъера ях. Хьалхара мотгит кхувеаш и инструментальни, сборочни, литейни цехаш. Хьалхарча квартале каракара тела Шв байрах яьккхар механически цеха коллективо. Хьалха лаТТ из воаЛеотов хІаьта а. ЛаХхехьа заводе болх бу, шиий говзал дика Іомалый, хІаьнз цо ше а Іомабу керда балха бахьна яьх. ХІара ленна норма Любас 130—140 процент ихоачашъо.

Ишшта хьаьнала кхаьхьгаш, шоайца гІо-новкъостал деш кхьаьгаш а хьалха лаТТаца механически цеха бригада коллективо.

И. ИМАГОЖЕВ,
Наьхарен «Электроинструмент» завода механически цеха мастер.

ЦИФРАШИ БАКЪДАРАШИ

1952 шера Вене хиннача бераш лорадара халкъашта юкъера конференце Эжени Коттона яьча предложенех бераш лорадара Дерригдунен ден эмблема чІогІ'ьлй — Іаьржен, Іажагіен, кІийн ихо кІаьнн.

* * *

СССР — эттара кІезнагІа бераш доаш доаш мохк ба. 1918 шераца нийсдича хІаьнз 8.ааа кІезнагІа дов бераш.

* * *

Вай мехка да: 3000 совгІа пионерий дворецаш цІенош. 350 совгІа кьонча техникий станци, 300 гаргга кьонача наТуралистий станци, 200 совгІа экскурсионно - туристически станци. Кхьметтел тІехьхьарча дНь шера СССР-е хьалъяьй эзар совгІа пионерски лагерь.

* * *

СССР-е 2,5 млн. хьехарно ва 47 млн. дешархошта хьехаш,

* * *

Шерра-шера 35—40 миллион нах ла капиталистически мехкашка, духхагІдаран бераш а долаш.

* * *

США школех 70 процент я берий библиотекаш йоацаш... ХІара шера 100.000 американски кагирхой колледж деша баха йиш йоацаш бус торо ца хилар бахьан долаш.

* * *

США библиотекаш йоацаш... цамогаш да... Ши миллион гаргга бер да хьаьжьала эпадениа, хІаьта уж тайна берашца духхагІа долча дальче торо йоацаш дезалаьта юкъе а нийсду.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦІена фронтовний улица, 15. Телефоний: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-30-91; бехьтохкама секретара — 2-45-48; партийни захарен, промышленени, юртбоахамен, культурен, письмой отделий — 2-25-72, корреспОрсие — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-30-91; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корреспОрсой — 2 09-20.

«Грозненский рабочий» редакцьелства типография, Революцие проспект 7/64.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революция 7/64.

СФО4263. Заказ № 2828.